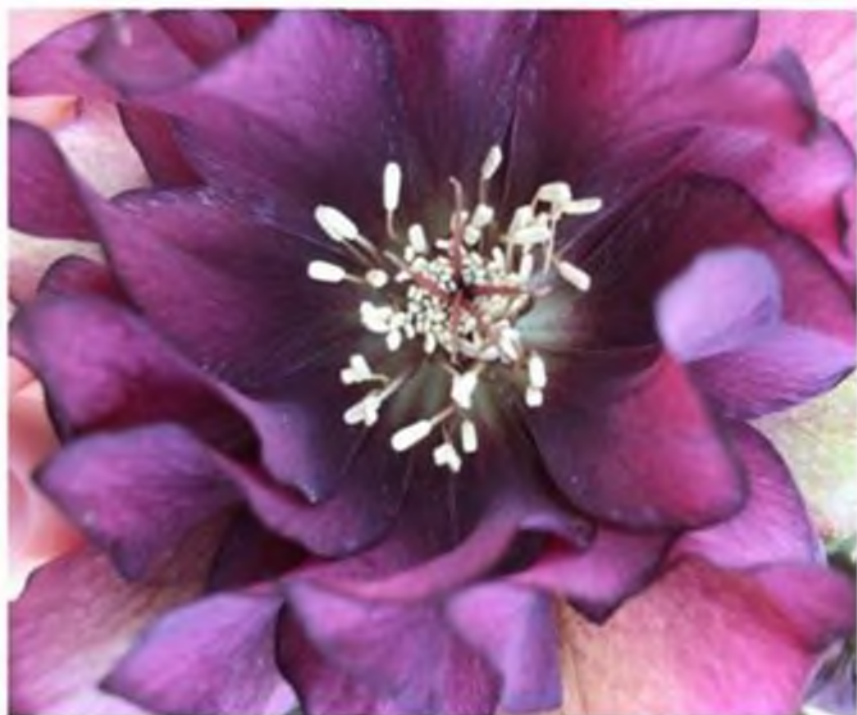

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

**МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**САДОВО-ПАРКОВИЙ
ЛАНДШАФТ І ДЕКОРАТИВНЕ
ФІТОРИЗНОМАНІТТЯ
ОЧИМА ДОСЛІДНИКІВ**

КИЇВ - БІЛА ЦЕРКВА

12 листопада 2020 р.

АСПЕКТИ ОЦІНКИ ДЕКОРАТИВНИХ ЯКОСТЕЙ ПРЕДСТАВНИКІВ РОДУ *PETUNIA* JUSS. В УМОВАХ ЖИТОМИРСЬКОГО ПОЛІССЯ

О. А. Карпенко, аспірантка, І. О. Сидоренко, к.б.н., доцент

*Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ, Україна*

На сьогоднішній день існує досить велика кількість методик для оцінки декоративних якостей квіткових рослин. Загалом особливості рослин пов'язані з їх генетичними властивостями та ознаками й вироблені протягом тривалого часу розвитку того чи іншого виду, або з впливом людського фактору у випадку зі спеціальним аргументованим відбором форм та створенням сортів. Первинне інтродукційне випробування і відповідна оцінка квітково-декоративних рослин, теоретичні і практичні основи якої розроблені В.Н. Биловим здійснюється з метою диференціації рослин відповідно до сфери їх можливого використання, визначення рівня придатності для певних варіантів застосування в практиці садівництва. Однак з нашої точки зору значення об'єктивності результатів такої оцінки є набагато більшим, ніж її пряме призначення, оскільки вона значною мірою дає змогу судити також про рівень пристосованості рослин до умов вибраної кліматичної зони та конкретної місцевості, в нашому випадку зони Житомирського Полісся. Даний етап є обов'язковим на шляху створення вихідного колекційного фонду рослин для різних напрямків їх наступного практичного впровадження. Що ж стосується сортового матеріалу, то така оцінка дає змогу виділити кращі, найбільш пристосовані культури та рекомендувати їх для подальшого сортовипробування.

Не зважаючи на популярність представників роду *Petunia* Juss., вивченням її як декоративної культури в межах Житомирського Полісся не займались. Проведення таких досліджень для обґрунтованого впровадження нових сортів петунії в практику озеленення та промислового вирощування обумовлене відсутністю об'єктивної шкали оцінки її декоративних ознак, що свідчить про актуальність і необхідність цієї роботи. Таким чином, на основі узагальнення інформації про параметри та критерії оцінювання та з метою їх адаптації до рослин роду *Petunia* Juss. нами було визначено перелік ознак, який враховує вищезазначені зауваження: 1) тривалість декоративного ефекту (цвітіння); 2) рясність цвітіння; 3) декоративність куща; 4) колір квітки (складність малюнку) та його стійкість; 5) декоративність квітів (форма, тип); 6) розмір квітки; 7) міцність куща; 8) облистяність; 9) декоративність листя; 10) інтенсивність відновлення загальної декоративності (табл. 1). За даними критеріями на основі сенсорно-тактильного аналізу було досліджено 15 представників різних сортогруп роду *Petunia* Juss., котрі виділені нами в попередньому підрозділі як найперспективніші в умовах інтродукції для використання в садово-парковому будівництві та промислового квітникарстві.

Шкала ступенів оцінки декоративної цінності петунії

Критерій	Ваговий коефіцієнт	Бал	Характеристика критерію
Тривалість декоративного ефекту (цвітіння) (K_1)	5	3	Довга тривалість цвітіння
		2	Середня тривалість цвітіння
		1	Коротка тривалість цвітіння
Рясність цвітіння (K_2)	3	5	Рясне (повне) цвітіння (близько 100 %)
		4	Досить рясне цвітіння (більше 75 %)
		3	Задовільне цвітіння (від 50-ти до 75-ти %)
		2	Слабке цвітіння (від 10-ти до 50-ти %)
		1	Не цвіте або квіти поодинокі (до 10 %)
Декоративність куща (K_3)	4	5	Щільний з міцною конструкцією та оригінальною архітектонікою
		4	Менш компактний, менш виразна форми
		3	Слабка щільність
		2	Рихлий, слабо виражена форма
		1	Відсутність виразної форми, зміна форми росту
Колір квітки (складність малюнку) та його стійкість (K_4)	4	5	Чистий, яскравий, оригінальний (поєднує два відтінки), стійкий до вигорання
		4	Пастельний, насичений, стійкий до вигорання
		3	Нейтральний, стійкий до вигорання
		2	Нейтральний, нестійкий до вигорання
		1	Невиразний, нестійкий до вигорання
Декоративність квітів (форма, тип) (K_5)	2	3	Виразна форма з чіткими, оригінальними лініями, гофрована або махрова
		2	Виразна форма, типова
		1	Невиразна форма
Розмір квітки (K_6)	1	3	До 5 см
		2	5-10 см
		1	Більше 10 см
Міцність куща (K_7)	1	3	Міцні, частково здерев'янілі, м'ясисті пагони
		2	Зелені, гнучкі пагони
		1	Неміці, ламкі пагони
Облистяність (K_8)	2	3	Сильна облистяність
		2	Середня облистяність (1/3 куща)
		1	Слабка облистяність (менше 1/3 куща)
Декоративність листя (K_9)	2	3	Висока інтенсивність забарвлення, опушене
		2	Помірна інтенсивність забарвлення
		1	Слабо виражена інтенсивність забарвлення
Інтенсивність відновлення загальної декоративності (K_{10})	2	3	Висока інтенсивність відновлення
		2	Помірна інтенсивність відновлення
		1	Низька інтенсивність відновлення

Інтегральну оцінку декоративності рослин знаходимо за формулою:
 $D = K_1 * w_1 + K_2 * w_2 + K_3 * w_3 \dots K_{10} * w_{10}$, де $w_1, w_2, \dots w_{10}$ – вагомні коефіцієнти

виділених критеріїв $K_1, K_2, \dots, K_{10}$, а $D_1, D_2, \dots, D_{10}$ – відповідно оцінки декоративності рослин за ними (табл. 2).

Таблиця 2

**Оцінка декоративності представників роду *Petunia* Juss.
в умовах Житомирського Полісся (2018)**

Назва групи	Назва сорту	Тривалість цвітіння	Рясність цвітіння	Декоративність куща	Колір квітки та його стійкість	Декоративність квітів	Розмір квітки (форма, тип)	Міцність куща	Облистяність	Декоративність листя	Інтенсивність відновлення загальної декоративності	Загальна оцінка декоративності
Петунія великоквіткова (<i>Petunia grandiflora</i>)	Ultra F1	2	4	4	5	2	2	2	2	3	2	80
	Limbo F1	3	4	4	4	2	2	2	2	3	1	79
	Falkon Red	3	5	4	5	2	1	2	2	3	2	87
Петунія багатоквіткова (<i>Petunia multiflora</i>)	Bonanza F1	3	5	4	5	3	3	2	1	3	3	91
	Duo F 1 Salmon	3	5	5	5	3	2	2	1	3	2	92
	Horizon F1 Yellow	3	4	5	4	2	2	2	2	3	2	85
Флорибунда (<i>Floribunda</i>)	Sonya F1 Brilliant Rose	3	5	5	5	2	2	2	2	3	3	94
	Celebrity F1	2	5	5	5	2	2	2	2	3	2	87
	Medness F1 Burgundy	2	5	5	4	3	2	2	1	3	2	83
Ампельні петунії (<i>Petunia pendula</i>)	Wander wave F1	3	5	4	4	2	2	3	2	2	2	83
	Fortunia F1 Blue	2	5	5	4	4	1	2	1	2	2	82
	Tumberlina F1 Melissa	2	4	5	4	5	2	2	2	2	2	84
Каліброхоа (<i>Calibrohoa</i>)	Superbells Pomegranate Punch	3	5	5	5	4	1	3	1	2	2	93
	Cabaret White	3	5	5	5	4	1	3	1	2	2	93
	Noa Pink	3	5	5	4	4	1	3	1	2	2	91

Згідно з даною шкалою до петуній з надзвичайно високою декоративністю можна віднести *P. multiflora* Bonanza F1, *P. multiflora* Duo F 1 Salmon, *Floribunda* Sonya F1 Brilliant Rose, *Calibrohoa* Superbells Pomegranate Punch, *Calibrohoa* Cabaret White, *Calibrohoa* Noa Pink. Високу декоративність мають *P. pendula* Wander wave F1, *P. pendula* Fortunia F1, *P. pendula* Blue Tumberlina F1 Melissa, *Floribunda* Celebrity F1, *Floribunda* Medness F1 Burgundy, *P. multiflora* Horizon F1 Yellow, *P. grandiflora* Ultra F1, *P. grandiflora* Falkon Red. Петунію *P. grandiflora* Limbo F1 можна оцінити як сорт з достатньо високою декоративністю.